

Datum van inontvangstneming : 25/07/2016

Zaak C-334/16**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

15 juni 2016

Verwijzende rechter:

Audiencia Provincial de Albacete (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 mei 2016

Verzoekende partij:

José Luís Núñez Torreiro

Verwerende partij:

Seguros Chartis Europe, S.A.

BESCHIKKING

[OMISSIS]

ALBACETE, 23 mei 2016

FEITEN**Voorwerp van het geding**

- 1 Op 28 juni 2012, [OMISSIS] nam José Luis Núñez Torreiro, legerluitenant (en [verzoeker] in deze procedure) deel aan een nachtelijke militaire oefening op het oefenterrein voor militaire manoeuvres Chinchilla, Albacete, toen het voertuig – „Aníbal” [OMISSIS], verzekerd bij CHARTIS EUROPE, S.A. – waarin hij reisde als passagier [OMISSIS] omsloeg, waardoor hij verwondingen [OR 2] van uiteenlopende ernst opliep, waarvoor hij van de verzekeraar een schadevergoeding van 15 300,56 EUR vordert.
- 2 [Verzoeker] wijst er in zijn verzoekschrift [in eerste aanleg] op dat het voertuig niet snel ging, en zelfs uiterst langzaam reed „omdat het zich niet in een gebied bestemd voor voertuigen op wielen bevond ”, dat het voertuig „niet geschikt was

voor het gebied waarin voertuigen met rupsbanden moesten rijden” en dat zij reden „op een terrein dat niet geschikt was voor het voertuig”.

Argumenten van partijen

- 3 [Verzoeker] [OMISSIS] vordert [betaling] van de verzekeraar op basis van de „rechtstreekse vordering” in de zin van artikel 7 van de Ley de Responsabilidad Civil y del Seguro en la Circulación de Vehículos a Motor (wet inzake wettelijke aansprakelijkheid en de verzekering in het motorvoertuigverkeer LRCSCVM, goedgekeurd bij [koninklijk besluit 8/2004, van 29 oktober, tot herschikking van de wet inzake wettelijke aansprakelijkheid en de verzekering in het motorvoertuigverkeer]) juncto artikel 1 van die wet, waarin is bepaald:

„Artikel 1. Wettelijke aansprakelijkheid

1. De bestuurder van een motorvoertuig is wegens het risico dat door het besturen daarvan ontstaat, aansprakelijk voor de daarmee in het verkeer aan personen en zaken toegebrachte schade.

In het geval van schade aan personen, is hij alleen niet aansprakelijk indien hij bewijst dat de schade te wijten is aan uitsluitend de schuld van de gelaedeerde persoon of aan overmacht die losstaat van het besturen of het functioneren van het voertuig; gebreken aan het voertuig of het breken of niet werken van een onderdeel of mechanisme worden niet als overmacht beschouwd.

[geval van schade aan zaken]

[OMISSIS]

2. Onverminderd een eventuele exclusieve schuld in de zin van lid 1, wanneer het slachtoffer dat rechtsbekwaam en aansprakelijk is, enkel bijdraagt tot de veroorzaakte schade, worden alle schadevergoedingen, met inbegrip van de kosten die worden gemaakt in geval van overlijden, duurzaam lichamelijk letsel en verwondingen van voorbijgaande aard, naargelang van de medeschuld, verminderd tot een maximum van 75 %. Van een dergelijke medeschuld is sprake wanneer het slachtoffer, door een gebruiksfout of door onjuist gebruik van de veiligheidsgordel, valhelm of andere beschermingsmiddelen, niet heeft voldaan aan de veiligheidsvoorschriften en de verergering van de schade heeft veroorzaakt.

[schade veroorzaakt door minderjarigen en onbekwamen]

[OMISSIS] **[OR 3]** [OMISSIS]

[OMISSIS] [Deze regels] zijn ook van toepassing indien het slachtoffer niet voldoet aan zijn plicht om te schade te beperken. Het slachtoffer voldoet niet aan die plicht wanneer hij een algemeen verlangde handelwijze achterwege laat die,

zonder enig risico voor zijn gezondheid of fysieke integriteit de verergering van de veroorzaakte schade zou hebben voorkomen [OMISSIS].

3. [buiten-contractuele aansprakelijkheid van de eigenaar van het voertuig] [OMISSIS]

[Kwestie van de eigenaar van een onverzekerd voertuig]

[OMISSIS]

4. Schade aan personen als gevolg van lichamelijk letsel door deelname aan het verkeer als geregeld in deze wet, wordt hoe dan ook bepaald overeenkomstig de criteria van titel IV en binnen de in de bijlage aan schadevergoedingen gestelde grenzen.

5. [Belastingheffing in verband met schadevergoedingen] [OMISSIS]

6. De begrippen motorvoertuig en deelname aan het verkeer van motorrijtuigen worden gedefinieerd in regelingen ter uitvoering van deze wet. Hoe dan ook worden de gevolgen van het gebruik van een motorvoertuig als instrument om opzettelijk strafbare feiten tegen personen of zaken te plegen, niet als deelname aan het verkeer beschouwd.”

Artikel 7.1 (eerste en tweede alinea). Verplichtingen van de verzekeraar van de gelaedeerde

„1. De verzekeraar moet, binnen het kader van de verzekeringsplicht en ingevolge de plicht om een verzekering af te sluiten, aan de gelaedeerde het bedrag betalen van de schade aan diens persoon en zaken alsmede de kosten en andere verliezen waarop deze recht heeft volgens het bepaalde in de toepasselijke regeling. Hij wordt alleen bevrijd van deze **[OR 4]** verplichting indien hij bewijst dat het feit niet leidt tot de vereiste wettelijke aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 1 van deze wet.

De gelaedeerde of zijn erfgenamen hebben een rechtstreekse vordering om van de verzekeraar te eisen dat hij de geleden schade vergoedt, welke vordering na één jaar verjaart.”

[kwestie die niet relevant is voor de prejudiciële verwijzing] [OMISSIS]

- 4 De verwerende verzekeringsmaatschappij heeft die vordering betwist met het argument – en heeft in het hoger beroep (als hoofdargument) betoogd – dat het ongeval volgens haar niet voortkwam uit „deelname aan het verkeer”, daar gebeurde toen het voertuig reed op een terrein dat daarvoor „niet geschikt” was en dat bovendien niet „voor algemeen gebruik” was, aangezien het om een oefenterrein voor militaire manoeuvres ging waartoe de toegang gesloten was voor alle categorieën van niet militaire voertuigen. Zij baseerde zich op artikel 1.6

LRCSVM [OMISSIS] juncto artikel 2 van de Reglamento del Seguro Obligatorio de Responsabilidad Civil en la Circulación de Vehículos de Motor (regeling inzake de verplichte wettelijke-aansprakelijkheidsverzekering voor motorvoertuigen), volgens [welke] [OMISSIS]:

[Herhaling van artikel 1, lid 6] [OMISSIS]

„Artikel 2 van de regeling. Deelname aan het verkeer

1. Voor de wettelijke aansprakelijkheid in het verkeer van motorvoertuigen en de dekking door de verplichte verzekering als geregeld in deze regeling, wordt verstaan onder deelname aan het verkeer, de gevolgen van het risico van het besturen van motorvoertuigen als bedoeld in het voorgaande artikel, zowel in garages en op parkeerplaatsen als op openbare en privéterreinen die geschikt zijn voor verkeer, binnen of buiten de bebouwde kom, alsmede op wegen en terreinen die niet daartoe geschikt zijn maar wel voor algemeen gebruik bestemd zijn.

2. Als deelname aan het verkeer wordt niet beschouwd:

a) de gevolgen van sportwedstrijden met motorvoertuigen op speciaal daarvoor bestemde circuits of op circuits met een vergunning voor die wedstrijden [OMISSIS].

b) de gevolgen van het verrichten van industriële of landbouwtaken met speciaal daarvoor bestemde motorvoertuigen, onverminderd de toepassing van lid 1 in het geval van [OR 5] verplaatsing van die voertuigen over de weg of over in dat lid genoemde terreinen wanneer zij niet bezig zijn de industriële of landbouwtaken waarvoor zij bestemd zijn, uit te voeren.

In het kader van de logistiek van de distributie van voertuigen worden als industriële taken beschouwd, het laden, het lossen, de opslag en andere noodzakelijke handelingen in verband met de behandeling van voertuigen als handelswaar, met uitzondering van vervoer over de weg als bedoeld in lid 1.

c) verplaatsingen van motorvoertuigen over de weg of terrein waarop de in artikel 1 bedoelde wettelijke regeling niet van toepassing is, zoals haven- of luchthavengebieden.

3. Evenmin wordt als deelname aan het verkeer beschouwd het gebruik van een motorvoertuig als instrument voor het opzettelijk plegen van een strafbaar feit tegen personen of zaken. Hoe dan ook vormt wel deelname aan het verkeer: het gebruik van een motorvoertuig op enigerlei wijze die in het wetboek van strafrecht is omschreven als gedraging die een delict tegen de verkeersveiligheid vormt. [OMISSIS].”

5 In de uitspraak in eerste aanleg van 3 november 2015 wees de Juzgado de Primera Instancia nr. 1 Albacete, de vordering af op grond dat de verwondingen niet het

gevolg waren van „deelname aan het verkeer” daar het voertuig over terrein reed dat voor dat voertuig niet geschikt was en evenmin voor algemeen gebruik was.

- 6 [Verzoeker] ging in hoger beroep tegen die uitspraak en stelt dat inbreuk is gemaakt op de hierboven weergegeven voorschriften en dat deze strikt moeten worden uitgelegd in de zin van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 4 september 2014 ([OMISSIS][Vnuk,] C-162/2013), waarin een schadevergoeding wegens een ongeval is onderzocht waarbij een motorvoertuig was betrokken dat landbouwwerkzaamheden aan het verrichten was, wat de reden was waarom de nationale rechter had besloten de wettelijke aansprakelijkheid ten laste van de verzekering van de hand te wijzen omdat het voertuig bezig was genoemde werkzaamheden te verrichten en niet „aan het verkeer deelnam”. Het Hof van Justitie van de Europese Unie overwoog dat de verzekering moet betalen mits het voertuig wordt gebruikt op een wijze die „overeenstemt met de gebruikelijke functie ervan”, en wees erop dat het begrip „deelneming aan het verkeer” (of – in de Spaanse wetgeving – „hecho de la circulación”) niet aan de beoordeling van elke lidstaat kan worden overgelaten.

TOEPASSELIJKE RECHTSVOORSCHRIFTEN

- 1 De **redenen van dit gerecht voor de onderhavige verwijzing en om aldus de juiste uitlegging te vernemen** van het Unierecht, zijn de mogelijke tegenstrijdigheid tussen de Spaanse nationale wettelijke regeling, waarnaar reeds is verwezen, en de communautaire regeling, die bijvoorbeeld, naast andere regelingen, in [OR 6] richtlijn 2009/103/EG van het van het Europees Parlement en de Raad van 16 [september] 2009 (zoals deze regeling eerder reeds was vastgesteld in de Eerste richtlijn op dit gebied, te weten richtlijn 72/166/EEG van de Raad van 24 april 1972) bepaalt:

„Artikel 3. Verplichte motorrijtuigenverzekering

Iedere lidstaat treft, onverminderd de toepassing van artikel 5, de nodige maatregelen opdat de wettelijke aansprakelijkheid met betrekking tot de deelneming aan het verkeer van voertuigen die gewoonlijk op zijn grondgebied zijn gestald, door een verzekering is gedekt.

De dekking van de schade alsmede de voorwaarden van deze verzekering worden in de in de eerste alinea bedoelde maatregelen vastgesteld.

Iedere lidstaat treft de nodige maatregelen opdat door de verzekeringsovereenkomst eveneens worden gedekt:

- a) de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van de andere lidstaten, overeenkomstig de in deze staten geldende wettelijke regelingen;
- b) de schade waarvan onderdanen van de lidstaten het slachtoffer kunnen zijn op het traject dat een rechtstreekse verbinding vormt tussen twee gebieden

waar het Verdrag van toepassing is, wanneer er geen nationaal bureau van verzekeraars bestaat voor dat traject. In dat geval wordt de schade gedekt overeenkomstig de nationale wetgeving inzake de verplichte verzekering die geldt in de lidstaat op het grondgebied waarvan het voertuig gewoonlijk is gestald.

De in de eerste alinea bedoelde verzekering dekt zowel materiële schade als lichamelijk letsel.

Artikel 5. Afwijking van de verplichting tot het afsluiten van een verzekering voor voertuigen

1. Iedere lidstaat kan afwijken van de bepalingen van artikel 3 ten aanzien van publiekrechtelijke of privaatrechtelijke natuurlijke of rechtspersonen, van wie door deze staat een lijst wordt opgemaakt, die aan de andere lidstaten en aan de Commissie wordt toegezonden.

De lidstaat die aldus van artikel 3 afwijkt, neemt de nodige maatregelen ter verzekering van de schadeloosstelling van de schade veroorzaakt op zijn eigen grondgebied en op het grondgebied van de andere lidstaten door aan deze personen toebehorende voertuigen.

Deze staat wijst met name de instantie of het orgaan aan in het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden, die, of dat, overeenkomstig de wettelijke voorschriften van deze staat, is belast met de schadeloosstelling van de benadeelden, in het geval dat artikel 2, onder a), niet van toepassing is.

Hij zendt de Commissie de lijst van personen die zijn vrijgesteld van een verplichte verzekering, alsook van de instanties of organen die verantwoordelijk zijn voor de schadeloosstelling.

De Commissie publiceert de lijst. **[OR 7]**

2. Iedere lidstaat kan afwijken van de bepalingen van artikel 3 ten aanzien van bepaalde typen voertuigen of bepaalde voertuigen met een speciale kentekenplaat, waarvan door deze staat een lijst wordt opgemaakt, die aan de andere lidstaten en aan de Commissie wordt toegezonden.

In dat geval dragen de lidstaten er zorg voor dat de in de eerste alinea bedoelde voertuigen op dezelfde wijze worden behandeld als voertuigen die niet voldoen aan de verzekeringsverplichting als bedoeld in artikel 3.

Het garantiefonds van de lidstaat waar het ongeval heeft plaatsgevonden, heeft dan een vordering op het garantiefonds van de lidstaat waar het voertuig gewoonlijk is gestald.

Vanaf 11 juni 2010, brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit over de uitvoering en de praktische toepassing van dit lid.

Nadat de Commissie deze verslagen heeft bestudeerd dient zij, indien nodig, voorstellen in ter vervanging of tot schrapping van deze afwijking.”

- 2 Van een dergelijke tegenstrijdigheid tussen de gemeenschapsregeling en de Spaanse regeling zou sprake kunnen zijn indien ervan uit wordt gegaan dat in eerstgenoemde (artikel 3 van de richtlijn) is bepaald dat er sprake is van wettelijke aansprakelijkheid uit hoofde van de verzekering wegens deelname aan het verkeer met een motorvoertuig telkens wanneer het voertuig wordt gebruikt of rijdt, zonder andere uitzonderingen dan die welke specifiek zijn voorzien in artikel 5, te weten bepaalde personen (natuurlijke personen of publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen) of bepaalde voertuigen of typen voertuigen (in welk geval elke lidstaat de nodige maatregelen neemt ter verzekering dat ook in die situaties schadevergoeding wordt betaald).

Indien dit de juiste uitlegging is, gegeven de bewoordingen van de artikelen 3 en 5 van de richtlijn, en zoals lijkt voort te vloeien uit het reeds aangehaalde arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, C-162/2013, welke niet lijken toe te staan dat de lidstaten uitzonderingen maken op de aansprakelijkheid of op het begrip „deelname aan het verkeer” (behoudens die welke uitdrukkelijk zijn voorzien in artikel 5, of wanneer het gaat om een niet normaal gebruik van het voertuig, zoals dat arrest lijkt toe te voegen), en gegeven dat het begrip „deelneming aan het verkeer” niet aan de beoordeling van elke lidstaat kan worden overgelaten, zoals het arrest uitdrukkelijk stelt, dan zouden de in de nationale wettelijke regeling opgenomen uitzonderingen op de wettelijke aansprakelijkheid waartoe deelname aan het verkeer van motorvoertuigen aanleiding kan geven, welke in casu bestaan in het rijden op „daartoe niet geschikt terrein” of op terrein dat „niet voor algemeen gebruik” is, in strijd zijn met de gemeenschapsregeling en zouden dus buiten toepassing moeten blijven, gelet op de voorrang van die regeling ten opzichte van de Spaanse regeling, zoals ook het geval zou zijn in andere door het nationale recht uitgesloten gevallen, zoals het rijden op racecircuits, in havens en op luchthavens of wanneer het voertuig wordt gebruikt als instrument voor een industriële of een landbouwactiviteit of voor het opzettelijk plegen van een delict tegen personen of zaken. **[OR 8]**

Indien dat het geval is, zelfs aangenomen dat het litigieuze voertuig reed op een terrein dat niet geschikt was voor verkeer (hetgeen geen deelname aan het verkeer zou zijn volgens de Spaanse wettelijke regeling en derhalve aansprakelijkheid tegenover de verwerende verzekeraar zou uitsluiten), en indien de gemeenschapsregeling wordt toegepast in de zin en de uitlegging die voortvloeit uit de genoemde richtlijn en uit het reeds aangehaalde arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, dan is die verzekeraar aansprakelijk. Het is derhalve nodig de juiste uitlegging van de reeds genoemde gemeenschapsregeling te vernemen om de vordering van Núñez al dan niet te kunnen toewijzen.

Gelet op al het voorgaande en overeenkomstig het bepaalde in artikel 267 VWEU, en [de] Aanbevelingen van het Hof van Justitie van de Europese Unie, bekend gemaakt in het Publicatieblad (C 338, van 6.11.2012),

[OMISSIS]

DICTUM

BESLIST WORDT:

[OMISSIS] **de onderhavige procedure te schorsen** en het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de juiste uitlegging van de volgende Europese regeling:

- 1) Kan het begrip „deelneming aan het verkeer” – of in het Spaanse recht „hecho de la circulación” (verkeersincident) – als risico dat gedekt wordt door de wettelijke-aansprakelijkheidsverzekering voor deelneming aan het verkeer van motorvoertuigen, waarnaar wordt verwezen in de gemeenschapsregeling (onder meer in artikel 3 van richtlijn 209/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2009), in de nationale wettelijke regeling van een lidstaat anders worden gedefinieerd dan is bepaald in de gemeenschapsregeling?
- 2) Zo ja, kan dat begrip dan (naast bepaalde personen, kentekenplaten of typen voertuigen als voorzien in artikel 5, leden 1 en 2, van genoemde richtlijn) verkeerssituaties uitsluiten op basis van de plaats waar zij zich voordoen, zoals op wegen of terreinen die „niet geschikt” zijn voor verkeer?
- 3) Kunnen op dezelfde wijze worden uitgesloten van „deelneming aan het verkeer” bepaalde benuttingsvormen van het voertuig die samenhangen met het doel ervan (zoals gebruik voor sport en industrieel of landbouwgebruik) of met de bedoeling van de bestuurder (zoals het opzettelijk begaan van een strafbaar feit met het voertuig)? **[OR 9]**

[OMISSIS]